

POSTANOWIENIE

7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 7 grudnia 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa R.K.

przeciwko M.K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na skutek skargi kasacyjnej R.K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z 31 maja 2022 r., I Ca 17/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Łomży oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży z 9 listopada 2021 r. oddalającego jego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżący wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wiążąc tezę o oczywistej zasadności skargi z zarzutem naruszenia art. 381 k.p.c. oraz art. 378 § 1 w związku z art. 387 § 2¹ ppkt 1-2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują

pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Powód nie wykazał, by zaskarżony wyrok był dotknięty tego rodzaju nieprawidłowościami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyjaśniano, że uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia sądu drugiej instancji może tylko wyjątkowo stanowić podstawę dla skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego, jeżeli uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia. Stosownie do powołanego przez skarżącego art. 387 § 2¹ pkt 1 i 2 k.p.c., wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, o ile tych ustaleń nie zmienił albo nie uzupełnił. Również samo wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd wyróżnił ustalenia faktyczne i oceny prawne dokonane odmiennie od Sądu pierwszej instancji. W szczególności ustalenia i oceny te dotyczyły kwestii złożenia podpisanego oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia powoda, umocowania pełnomocnika do jego złożenia, zachowania terminu do jego złożenia, jak również przebiegu podpisania przez strony w kancelarii notarialnej umowy majątkowej małżeńskiej z [...] 2018 r. Sąd Okręgowy wyraźnie wskazał również, że jego zdaniem materiał dowodowy zebrany w sprawie spójnie wskazuje, że zawarcie umowy majątkowej małżeńskiej i podziału majątku wspólnego w 2018 r. przez strony było wynikiem ich zgodnych ustaleń w tym zakresie, a pozwana wówczas zamierzała jeszcze kontynuować małżeństwo z powodem. Ponadto Sąd ten oddalił apelację przyjmując - co wyraźnie wynika z uzasadnienia - że stan prawny nieruchomości objętej księgą wieczystą [...] jest zgodny z rzeczywistym stanem prawnym i tego rodzaju ocena stanowiła przyczynę niepodzielenia apelacyjnego zarzutu naruszenia art. 10 u.k.w.h. Kwestie legitymacji powoda, czy też konieczność wytoczenia odrębnego postępowania o ustalenie rozpatrywane przez Sąd pierwszej instancji nie zaważyły na oddaleniu apelacji, stąd też w okolicznościach faktycznych tej sprawy nieodniesienie się w sposób szczegółowy do apelacyjnych zarzutów w tym zakresie, przy jednoczesnym stwierdzeniu przez Sąd Okręgowy, że nie podziela pozostałych zarzutów apelacyjnych, nie uniemożliwia przeprowadzenia kontroli kasacyjnej rozstrzygnięcia, w szczególności

zaś brak podstaw do przyjęcia, aby wpływ tego rodzaju uchybień na wydane rozstrzygnięcie był oczywisty.

Skarżący nie wykazał również oczywistego charakteru skargi kasacyjnej w zakresie zarzutu naruszenia art. 381 k.p.c. Przepis art. 162 k.p.c. ma zastosowanie także wtedy, gdy sąd dopuszcza się uchybienia procesowego przez wydanie postanowienia, w tym przez odmowę dopuszczenia dowodu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2021 r., III CSKP 23/21, OSNC 2022, nr 1, poz. 5). W orzecnictwie Sądu Najwyższego wyrażane jest stanowisko, że w postępowaniu kasacyjnym nie można zgłaszać zarzutów dotyczących uchybień, w stosunku do których nie zgłoszono zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka T.K., zgłoszony w postępowaniu apelacyjnym, na rozprawie 17 maja 2022 r. i oddaleniu temu nie towarzyszyło zgłoszenie zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. (k. 289), co podważa tezę o oczywistości skargi kasacyjnej w związku z postawionym zarzutem naruszenia art. 381 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 2013 r., I CSK 713/12, OSNC-ZD 2014, nr 4, poz. 6).

Skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi kasacyjnej również przy założeniu, że do skutecznego postawienia kasacyjnego zarzutu naruszenia art. 381 k.p.c. nie było konieczne zgłoszenie zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia wyводу przekonującego o tym, że skarga kasacyjna powinna zostać uwzględniona przez Sąd Najwyższy na skutek jej merytorycznego rozpoznania. Skarżący nie przedstawił jednak argumentów umożliwiających przyjęcie, że po przeprowadzeniu wskazywanego przez skarżącego dowodu Sąd Okręgowy musiałby wydać inne merytorycznie rozstrzygnięcie w sprawie, a zatem zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy, co dopiero spełniałoby przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

[a]